

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
celoletno . . . . . K 50.—
pololetno . . . . . 25.—
Posamezna številka . . . . . 2.—

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:
1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase . . . . . K 1.—
uradne razglase . . . . . 150.—
reklame . . . . . 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Polom klerikalne politike.

«Slovenska ljudska stranka» je vladala nekoč absolutno nad Slovenijo. Z vso vmeno je zajemala v bogato naložena korita in si pri tem nakopala kal korupcije. In ko je prišlo s svetovno vojno splošno propadanje pravosti, se je razvila ta kal v smrtonosno bolezen, ki se kaže dandanes v prosluli klerikalni licitaciji navzdol. Krščanska morala samozatajevanja, požrtvovalnosti in nesebične ljubezni se je morala umakniti najnižkotnejšemu hujšakstvu, silnemu kričanju in najgrši demagogiji. Tako je klerikalna licitacija navzdol najjasnejši dokaz — kar smo dokazali že v svoji predloži številki — popolnega propada miselne podlage klerikalne politike.

Klerikalna stranka je nastopila s tem usodepolno pot breznačnosti. Ker je izgubila poleg tega spricho smrti ali vojne ali kako drugače svoje najboljši voditelje, kakor dr. Kreka, dr. Šusteršiča, dr. Lampeta, Zitnika in Štefeta, je doživljala poraz za porazom tudi v praktični politiki. Vemo, da bodo klerikalci tej naši trditvi silno oporekali in se sklicevali ponosno na volitve, toda njih ugovor bo prazen, kajti vsi njih volilni uspehi ne izbirajo dejstva, da so doseženi s hujšakstvom in da klerikalci vseeno niso mogli uveljaviti niti ene svoje zahteve tako, kakor so si želeli.

Toda ne samo to! Klerikalci so pokazali celo v svoji kardinalni politični zahtevi tako veliko nezmožnost, da ne morejo nastopiti z izgovorom, da je Beograd kriv njih neuspeha, temveč krivdo za polom morajo napraviti zgolj samim sebi. Mislino na klerikalni boj za avtonomijo Slovenije.

Od vsega začetka so vodili ta boj napačno in slabo. Izpolnila se ni niti najprimitivnejša zahteva, to je, da bi se ljudstvu na jasn način podala vsebina avtonomije, se njena misel propagirala in se zmagalo s to mislijo doma, na kar bi se šlo z zahtevo šle v Beograd. Vsega tega niso klerikalci storili.

Podalji niso niti enega načrta o avtonomiji Slovenije. Vse njih dokazovanje ni bilo nič drugega kakor prazno besedičenje. In četudi je njih nekdanji voditelj Šuklje v «Jugoslaviji» jasno označil, kje je bistvo avtonomije, klerikalci tega podneta niso znali izrabiiti. Zagrešili so celo politično napako, da niso znali niti prikriti svojih strankarskih načrtov. Prepričani, da je slovenski narod vsled njih povojnega žongliranja pozabil na vse njih divjanje pred in med vojno, misleč, da je slovenski kmet še trdno v njih taboru, so hoteli klerikalci z avtonomijo zagotoviti samim sebi politično moč. Poizkušali so sicer prikriti to ogabnost s tem, da so zagrešili še gršo ogabnost, da so pričeli namreč hujskati proti Srbom. Računali so tako-le: Srba pokažemo kot Balkanca, skratka kot hudiča, in vse bo bežalo od njega, nato pa se mora okleniti vse od nas propagirane avtonomije in naša zmaga bo gotova. Kako silno je bil zgrešen ta račun, so pokazali dogodki.

Klerikalci tudi niso izvedli niti propagandne misli o avtonomiji med narodom. Vprašajte samo zagreznega klerikalca na kmetih, kaj si predstavlja pod avtonomijo, in vi-

deli boste takoj, da še imena ne more pravilno izgovoriti. Čisto naravno je, da si klerikalci tega niso upali niti storiti, ker so se bali, da se razkrijejo njih načrti v vsej goloti, in ker so načelni nasprotniki avtonomije.

Čudno je bilo tudi to, na niso klerikalci izpočetka dosledno uporabljali namesto narodu tuje besede «avtonomija» naše besede «samouprava». Narod bi to besedo čisto drugače razumel in razumel bi potem tudi to, da ni avtonomija samo istovetna z nedeljeno Slovenijo, temveč da pomeni celo veliko več, namreč, da pride v nedeljeni Sloveniji do svojih pravic, da pride do vpliva na upravo samo. Prav tega poslednjega, kar je ravno bistvo avtonomije, pa so se klerikalci ogibali ves čas, kajti bali so se, da bi se zahotelo narodu potem tudi samouprave v drugih stvareh. Centralizem ni samo v Beogradu, ampak tudi drugod ga je še dosti. Dotičnik pa, ki je resnično za avtonomijo, bo zahteval avtonomijo tudi za vernike v cerkvi. Prepričani smo, da nas bodo razkrili klerikalci za največje nasprotnike cerkve samo zategadelj, ker smo to omenili, kajti tako zagrizeni centralisti so oni v tem oziru.

Namesto da bi prepričali klerikalci ves narod o potrebi avtonomije, so bili prav oni tisti, ki so njeno misel najbolj ubijali. Kdo pa je temu kriv, če so dandanes domalega vsi Štajerci brez izjeme za mariborsko oblast. Leta 1918. ne bi niti en Štajerc protestiral, če bi se ustanovila oblast samo v Ljubljani. Danes pa temu ni več tako in kriva je temu klerikalna pokrajinska uprava v Ljubljani, ki se za Štajersko ni brigala, ki je zanemarjala Prekmurje, ki je izgubila Štajersko tako kakor je izgubila Koroško. Kdor je bil politik ter se je zavzemal za avtonomijo, oziroma za nedeljeno Slovenijo, tisti bi moral vedeti, da je treba delati predvsem za Štajersko in ji z ljubeznijo dokazovati potrebo enotne Slovenije. Ker klerikalci tega niso znali, zato je sedaj mogoče, da je večina slovenskega naroda za mariborsko oblast, kajti večino tvorijo dandanes Štajerci in ne Kranjci.

Klerikalci pa so ga polomili še v drugem oziru, ker niti tega niso znali doseči, da bi se pričela graditi avtonomija pri temelju in ne pri strehi. Najprej bi bilo treba določiti sreze, nato le-te združiti v okruge in šele na podstavi okrugov določiti oblasti. Le tako bi bilo mogoče določiti meje oblasti pravilno z ozirom na gospodarske interese ljudstva. Toda tudi tega niso storili klerikalci.

Še več! Ko je tovariš Urek pozval vse slovenske stranke, naj se izjavijo glede vladnega načrta o razdelitvi države na oblasti, so se odzvale povabilu vse stranke razen klerikalcev, ki so dejali, da bodo samo gledali, kako se bo to izvajanje reševalo. Bivši minister Gostinčar je bil tisti, ki je izrekel to «modrost» in to nelep misel. Klerikalci si mislijo namreč: razdelitev se ne bo posrečila; ker mi nismo bili pri določevanju mej prisotni, bomo lahko udarili na veliki boben ter razkričali «proti-ljudsko delo» svojih nasprotnikov. Toda popolnoma zgrešen je ta račun, kajti vsled svojega molka bodo

sokrivci in narod jih bo obsodil, ker so molčali tedaj, ko so bili pozvani, da zastopajo ljudske interese. Z vsem hujšakstvom so nastopili klerikalci kot odrešitelji slovenskega

naroda z geslom avtonomije. Ker pa hujšakstvo nikdar ni zmagalo, zato so tudi klerikalci doživeli z njim samo polom — popoln polom svoje politike.

Usmilite se revnih šolarjev!

Šolska oblastva zahtevajo, da morajo vsi otroci brez izjeme redno obiskovati šolo. Načelno je to upravičena zahteva, ki jo mi odobravamo.

Toda na svetu je žalibog tako, da ima vsaka stvar tudi svojo slabo stran — prav tako tudi gorenja zahteva. Pravična je ta zahteva, če zahteva otroke, ki morejo v šolo, huda krivica in zločin pa, če se sili v mrzdu otroke v šolo, ki so nezadostno obuti in oblečeni.

In takih otrok je dosti ne le v mestih, ampak tudi na deželi. Kako naj kmetijski delavec z več otroki in z malenkostnim zaslužkom par kronic na dan obleče vse otroke in jim tako nadomesti raztrgano obutev ali obleko z novo obutvijo in toplo obleko? To je stvar nemogočnosti, ki jo mora pač vsakdo uvideti. Pomisliti je tudi treba, da je bila letos slaba letina, da je bilo malo sadja in krme in da sta mali kmet in kmetijski delavec tako težko prizadeta, da komaj preživljata sebe, kaj še, da bi si mogla nabaviti potrebno obutev in obleko.

Šolsko oblastvo pa zahteva brez-pogojno, da morajo otroci v šolo. Če ne pride otrok dalj časa v šolo, zadene starše globa. In če ubogi oče ali uboga mati ne more plačati globe, pride poštenjak ali poštenjakinja v zapor.

Gospoda, to je ynebovpjičja krivica, to je zločin nad reveži!

Črni graben.

(Njegova zemljepisna važnost nekdanj in sedaj.)

Nastopne vrstice so napisane sicer predvsem spricho krajevne važnosti kraja, ki pa zadeva po svoji pomembnosti tudi interes naše narodne in državne skupnosti tako v gospodarskem kakor narodnoobrambnem oziru.

V mislih imamo namreč pokrajino Valvazorjevega bivališča — grad in njegovo okolico — dalje zahodno ležeča brda — bivališča od Josipa Jurčiča opisanih rokovnjaških tolovajev — kakor tudi slikovite scene-rije pisatelja Janka Kersnika — glasoviti Črni graben.

Ali je mar slučaj, da sta dva najboljše slovenske pisatelja zjemala tako bogato snov svojim spisom baš iz teh v sedanosti popolnoma pozabljenih krajev in da si je izbral Valvazor v tem kraju grad za svoje bivališče? Nikakor ne! Zagorje ob Savi in njegova bližnja okolica sta bila pred otvoritvijo južne železnice za Gorenjsko in za precejšen del Savinske doline bližnji Trst ali bolje rečeno: izvor in izhodišče za vse domače pridelke, bodisi za nakup ali za prodajo. Bližnja vas Blagovica ob državni cesti pa je bila skladišče, kar znači že njeno ime, za široko pokrajino Štajerske in Kranjske v Ljubljano vred. Zadnjih 70 let se je sicer značnej te prometne žile precej zabrisal, nikakor pa ni ta čas zamogel v ljudstvu tega kraja izpod-

Imejte srce za reveže in imejte srce za uboge otroke!

Ali preskrbite vse revne šolarje z dobro obutvijo in toplo obleko, ali pa ne silite mladih trpinov v šolo!

Merodajnim krogom polagamo toplo na srce, naj se za revne otroke bolj brigajo, kakor pa se to sedaj dogaja! Pokrajinska uprava sama bi že mogla v tem oziru mnogo storiti, še več pa seveda zasebna dobro-srčnost.

Naša deca je naš zaklad in deca revežev naš posebno dragocen zaklad, kajti lahko ga izgubimo vsak trenutek.

Brezštevilne veselice, cvetlični dnevi i. dr. se prirejajo sleherno leto po vsej Sloveniji za potrebna in nepotrebna društva, pripravljajo se stotaki ter razmetavajo se tisočaki, naša uboga deca pa strada in zmruže in beda ji zapira celo dostop v šolo, kjer se ji nudi edina možnost, da pride vsaj do skromnega blagostanja. Nezdruvo je to in vredno vse obsodbe. Bodočnost vsega naroda bo zaigrana, če tega ne odpravimo.

Takoj in odločno se je treba pobrigati za našo deca, za zmružujoče šolarčke! Pred vsem pa ne silite bosih otrok v zimi in snegu v šolo!

Trdno se nadejamo, da bo uspešen naš klic in da se bodo merodajni krogi zavedli svoje dolžnosti do mladine — bodočnosti naroda!

Še enkrat: Usmilite se bednih otrok!

rezati njegove «trgovske žilice» in izredne podjetnosti. Da je Zagorje kot trgovsko prometno središče za bližnje kraje izgubilo v teku let na svoji naravni važnosti, je kriva največ nenaravna cestna zveza z državno cesto, izpeljana skoraj čez točko z najvišjo nadmorsko višino. Celotni prevoz gravitira dandanes v dolino Medije in Blagovice prav tako kakor je bilo to pred dalj časom; ondi se nahaja trden teren in ondi je najnižji prehod iz ene doline v drugo dolino.

Ob tej poti je po gozdih popolnoma osamljena občina Kolovrat z mnogimi seli, kajti nova cesta je uporabna zgolj za prevoz antimona. Vsa bližnja pokrajina pa je z novo cesto tako neprimerno in po takih klancih zvezana, da vozi vsakdo blago raje v Domžale ali celo v Ljubljano kakor po tej cesti.

Vsak čas ima svoje misli in vsaka stvar svoje zagovornike. Žalibože je bila nameravana obstoječa cesta Trojane-Izlake predvsem na kopalnišče Medijo-Izlake, katero pa še dandanes nima druge boljše reklame kakor slaboznana in nepristopna cesta. Ker so nenaravno izpeljana cesta provzročili svoječasno neodgovorni ljudje — posebno lastnik toplic — zato naj ob času demokratične vlade pade krivica in se naj po naravnem in ljudskem pravu uveljavi prepotrebna cestna zveza Medija-Briše-Kolovrat-Ušak-Blagovica, in sicer z državno pomočjo.

Zagorje ob Savi je kljub pridelitvi k Dolenjski krepko izrazita planinska planota in ima v ozadju še več

zemljepisno zanimivih oaz, kakor n. pr. Briše, Strmo, Njivo, Ušak, Hmeljno, Dolgo brdo itd., ter bi pri ugodni zvezi z Gorenjsko tvorilo s svojo okolico značilen prehod v nižavski svet, kar bi zaneslo marsikakega turista v zavičaj kolovraskih vasi.

Da bi se še kdaj plovilo po Savi v takšnem obsegu kakor pred otvoritvijo železnice, sicer ne upamo, vendar pa smemo pričakovati, da bo nosila Sava še kdaj lahke čolne. Več si niti ne želimo, dokler kopljemo premog v Zagorju in dokler vozi mimo nas železnica. Neodoljiva pa je naša želja, da bi mogli dovažati iz Zagorja tisto blago, ki ga tam dobivamo, t. j. apno in premog, ter da bi mogli voziti v Zagorje odvisne stvari, kar vse je sedaj združeno s tolikimi težavami, da se najpotrebnejšemu odrekamo in najboljše opuščamo, vse zgolj spricho neprilicnih potov in cest.

Izraziti moramo ob tej priliki tudi nad vse utemeljeno in važno željo, da bi poslalo namreč vojaško oblastvo v te naše iz francoskih časov proslule kraje inženjerja s saperski, ki naj bi zvezal naše ljubljeno Zagorje po skritih dolinah Medije in kraških brdih s Tuhijsko dolino in dalje s Solčavo preko Črne in Luče. Če se to zgodi, tedaj bomo našo ljubljeno domovino vzljubili z vsem srcem in naša pest bo odprta za vsa dobrotvorna dela. Zakaj tedaj bomo v stanu podpirati državo, ob novih potih, ker bomo zajemali novo blagostanje.

Te vrstice naj bodo končno tudi blagohoten opomin glede uporabe državnega investicijskega posojila, s čimer bo dano tudi trdno jamstvo proti težnjam zemljelačnega sosedaj, kajti obramba dežele je mogoča le z dobrimi zvezami in premogovniki v Zagorju so v osvojevalnih načrtih sovražnikovih. Zategadelj, merodajni krogi, zagotovite državni interes pravočasno z novimi cestami ter delajte na to, da si trdno pridobite ljudstvo in s tem kraj!

Vprašanje elektrarne na Završnici.

Ker je po sprejemu ustave prenehala dežela Kranjska kot pravna oseba, zato je njena imovina v likvidaciji. K tej imovini spada tudi deželna elektrarna na Završnici, ki je bila zgrajena pred vojno kot prvi začetek obsežnega načrta za primerno ukoriščenje vodnih sil na Gorenjskem.

Naravna posledica likvidacije imovine bivše dežele Kranjske je, da se mora razčistiti tudi vprašanje, kaj naj se zgodi z deželno elektrarno.

Na tem vprašanju je prizadetih mnogo gorenjskih občin, ker se je hotelo z zgraditvijo elektrarne olajšati kmetijsko gospodarstvo, pospešiti razvoj male obrti kakor tudi industrije ter preskrbeti prizadete občine z dobro razsvetljavo. Zato ne bo pokrajinska uprava glede dežele elektrarne prej ničesar ukrenila, dokler ni zaslišala udeleženi občin.

V ta namen sklicuje pokrajinska uprava informativen shod zastopnikov občin radovljiškega okraja in zastopnikov tistih občin kranjskega okraja, katerim bi utegnili biti deželna elektrarna v prid.

Ta shod se bo vršil v nedeljo dne 18. decembra ob devetih dopoldne

na Selu pri Zirovnici v prostorih gostilne pri Kuntu.

Nu shodu se bodo obravnavala nastopna vprašanja:

1.) Ali naj se da deželna elektrarna v zakup privatniku in kako naj se zavarujejo v tem primeru javne koristi?

2.) Ali je umestno in možno, da se za odkup, oziroma obratovanje elektrarne osnuje družba z udeležbo prizadetih občin?

3.) Ali naj se obratovanje deželne elektrarne nadaljuje na sedanji način do ustanovitve samoupravne oblasti, katere je predvidena?

Vsa županstva naj ukrenejo potrebno, da bo sleherna občina na shodu zastopana, in sicer, če le mogoče, po možnih, ki jih določi občinski odbor.

Zastopnikom naj se izroči pismena poverilnica, da se morejo z njo izkazati na shodu.

Shoda se lahko udeležijo tudi občine, ki niso bile posebe vabljene, če imajo interes na deželni elektrarni.

Shod je nad vse važen, zaradi česar priporočamo vsem somišljenikom, naj poskrbe, da bodo zastopane vse občine. Upamo, da bodo prizadete občine razumele svojo nalogo in se potrudile za to, da ostane naprava za ljudstvo tudi v rokah ljudstva!

Pokrajinske vesti.

(Za vojske novince.) Poslanca Mermolja in Dobnika sta posredovala pri vojnem ministru, da bi se preložil poziv novincev na čas po božičnih praznikih. Minister je obžaloval, da ne more ugoditi njih prošnji, in sicer iz teh razlogov: Novinci bi morali biti vpoklicani že dne 1. novembra. Ker pa je bila tedaj mobilizacija, zato je odpadel njih vpoklic, kajti vojaški upravi ne bi bilo z neizvežbanimi vojniki nič pomagano. Dne 1. januarja pr. l. bodo dosluženi vojniki odpušteni in na njih mesto morajo priti tedaj novinci. Na katoliške praznike se ni mogoče ozirati, ker bi se moral ozirati vojni minister nato tudi na pravoslavne božične praznike, ki sledijo katoliškim praznikom, potem pa zopet na mohamedanske praznike. Da bodo morali odrinuti novinci o božičnih praznikih k vojakom, je kriva samo mobilizacija.

(Poslanec Sušnik je že pricapiljal.) Komaj se je zvedelo za intervencijo poslanec Dobnika in Mermolje, že se je vsedel na stol poslanec Sušnik ter napisal vojnemu ministru interpelacijo zaradi vpoklica vojakov novincev o božičnih praznikih. Istočasno pa je tudi že poročal »Slovenec«, kako se peha za vojske novince poslanec Sušnik. Brumni »Slovenec« bralci verjamejo seveda tej »farbariji«, poslanec Sušnik pa se zadovoljno muza ter si pravi »Znaš se moral? Ampak presneto se moti gospod profesor, če misli, da so v Sloveniji res sami backi!

(Velika Dolina mora ostati pri ljubljanski oblasti.) To zahtevajo gospodarski in kulturni interesi občine. Vladni načrt o razdelitvi države na oblasti je pridelil občino Veliko Dolino zagrebški oblasti, kar je zgrešeno. Zategadelj se bodo naši poslanci zavzeli za to, da se v tem oziru vladni načrt ne bo uresničil, zakaj Velika Dolina mora ostati del Slovenije!

(Jugoslovanski vinogradar i vojar.) Ugleben strokovni list, ki izhaja v Zagrebu, poroča v svoji 20. številki o imenovanju tovariša Skalkegega za kmetijskega svetnika ter pravi pri tej priliki dobesedno: »Naš zelo cenjeni in izvrstni vinogradniški strokovnjak, gospod Bohuslav Skalkegy, višji vinarski nadzornik v Novem mestu, je po maknjen v VI. činovni razred ter istočasno imenovan za kr. kmetijskega svetnika. Mi čestitamo gospodu svetniku B. Skalkegyju iz vsega srca z željo, naj bi mu podelili Najvišji dolgo življenje, da bi mogel napraviti še mnogo koristnega za procvit in napredek našega jugoslovenskega vinogradništva. Pri tej priliki izražamo željo mnogih naših vinogradnikov, da bi se nastavili tudi v drugih vinorodnih krajih tako izvrstni in visoko naobraženi strokovnjaki.« — Tako piše o našem Skalkegyju hrvaški strokovni list. V Novem mestu pa se drzne barabska »Sedanlost« na najnesramnejše načine napadati tovariša Skalkegega. Umazali bi se, če bi reagirali na te napade, ki tovariša Skalkegega itak ne morejo doseči. Njegovo delo so ocenili ljudje, ki nekaj veljajo in ki o vinogradništvu res nekaj razumejo, in sicer vsi brez izjeme tako, da so mu mogli izreči le priznanje. Sodba teh ljudi drži ter odtehta tisočkrat vse lajanje »Sedanlosti«. In to bodo najboljše zadostne tovarišu Skalkegyju za barabske napade »Sedanlosti«.

(Gospodu Stanovniku, poslanec SLS.) Zanesljivi pristaši nam poročajo, da ste govorili na svojem shodu pri Sv. Joštu dne 8. decembra, da so v

samosvojni stranki samo taki ljudje, ki pravijo, da je »treba farje pobit, križ pometat iz šol in zakone razveljaviti«. — Gospod Stanovnik, vprašamo Vas, ali ste to res govorili ali ne? V primeru, če nam ne boste odgovorili, bomo smatrali, da je resnica, kar smo zvedeli. Seveda bomo nastopili potem na drug način proti Vam. Pozivljamo Vas še enkrat, da se glede tega izjavite. Kakor Vam ne bi hoteli delati krivice, ker ste kljub svoji strankarski pripadnosti vendarle po svoje pristali kmetijske misli, tako pa tudi ne bi mogli trpeti, da bi se naša misel in naše pristave blatilo na tako nesramen način.

(Znuderlova terjatev.) Bivši tajnik naše stranke v Mariboru, gospod Konrad Znuderl, je spoznal naenkrat, da je zanj edina rešitev narodno-socialistična stranka ter je zato prijal na njo. Nočemo razpravljati o tem, kaj je tako zelo pomagalo k temu preokretu gospoda Znuderla, in mislimo tudi, da ustrežemo s tem bralcem in gospodu Znuderlu. Odločno pa moramo zavrniti njegove izmišljotine, ki jih je približal »Jugoslavija« z dne 27. novembra. Gospod Znuderl nima prav nobenega vzroka jeziti se nad našo stranko, kar moremo dokumentarno dokazati. Zategadelj je tudi vse njegovo otepavanje neresno in brez cene. Za primer pa, da bi hotel gospod Znuderl na vsak način javno razpravo o tem, zakaj ni več tajnik SKS, smo seveda radevolje pripravljivi mu ustreči. Tedaj pa približimo vse pobotnice kakor tudi naše terjatve in še kaj drugega kar ne bo g. Znuderlu v uteho. Naj za enkrat to zadostuje, kajti preskrbljeno je, da bo naša beseda zadnja.

(Napoved vinskega pridelka in vinske kupčije na Bizelskem.) V »Jugoslaviji« z dne 1. t. m. se izpodtika g. Pečnik star., posestnik na Bizelskem, nad mojim člankom, ki sem ga objavil v »Kmetijskem listu« dne 3. novembra t. l. pod naslovom »Krvavi boj zaradi napovedi vinskega pridelka«, češ da vinogradniki niso tako neumni, da bi verjeli, da napoved vinskega pridelka, odnosno stikanje finančarjev v jeseni po vinskih kletah, ni v zvezi z zvišanjem davka, ter naj sedaj jaz in pokrajinski namestnik rajje pošiljajo kupce nego finančarje k vinogradnikom, ki tako želijo svoje vino prodati. G. Pečnik se je mogoče med tem časom že uveril, da nimamo mi s to zadevo prav ničesar opraviti, marveč da so to direktne odredbe iz Beograda ter da smo proti takemu postopanju vsi ugovarjali, vsled česar je bila imenovana napoved tudi ukinjena. G. Pečnik, prečitajte tozadevni članek na prvi strani »Kmetijskega lista« z dne 1. decembra! Kar se pa pošiljanja kupcev tiče, pripominjam, da kupce v resnici vabimo v razne vinske gorice; toda če obrne kupec marsikateremu producentu hrbet, nismo tega mi krivi, marveč producent sam. Zakaj, to bo g. Pečnik tudi sam dobro vedel. — Fr. Gombac.

(Zganjekuharji!) Opozarjamo Vas ponovno, da morate zganjekuho prijaviti, ker le potem je zganjekuha popolnoma prosta. Kdor tega ne bi storil, bi bil strogo kaznovan zaradi tihotapstva. Kar se tiče pečenja kotlov, se posestniki kotlov nikar ne razburjajte! Naši poslanci so v tem oziru že nastopili v Beogradu in gotovo je, da bodo njih nastop popolnoma uspel. Zategadelj se naj nihče ne protivi pečenju, ker bo stvar kmalu urejena. V nasprotnem primeru se vsakdo izpostavi samo nepotrebnim kaznim.

(Darila za tiskovni sklad SKS.) V zahvalo za uspešno intervencijo poslanca Ivana Ureka pri okrajnem glavarstvu glede neke lovške zadeve je nabral tovariš Josip Senica v Trnovcu v veseli družbi lovec 200 kron za naš tiskovni sklad. Živeli! Tovariši, ki ste bili na enak način deležni dobrot prizadevanja naših poslancev, spominjajte se tiskovnega sklada SKS! — G. Senekovič in tovariši pri Sv. Marjeti ob Pesnici so darovali 120 kron. Živeli klerikalni darovalci za sklad SKS!

(Učiteljci v Veliki Ligojni pri Vrhniku!) Prejemamo pritožbe, da vi strastno agitirate proti naši stranki. Kakor! vsakemu drugemu državljanu ali vsaki drugi državljanici, tako bi tudi Vam to popolnoma opustili, če bi agitirali na dopusten način, to je, če bi govorili resnico. Verodostojna oseba, ki je navedla tudi priče, pa nam je povedala, da govorite vi okoli, da je vrgla »Samostojna kmetijska stranka« križ iz šole ter odpravila verouk. Za enkrat nočemo klasificirati tega Vašega dejanja, temveč Vas samo javno pozivljamo, da se izjavite, ali ste to res storili ali ne. Potem bomo govorili dalje. Pričakujemo Vašega točnega odgovora.

(Kaz Zgoraje Senice pri Medvodah.) Kar je pisal »Kmetijski list« v svoji 44. številki z dne 3. novembra (»Iz Medvod« na drugi strani) je gola resnica, in sicer brez sovraštva in brez vsake laži. Meni je zadeva zelo dobro znana, ker sem Kreusov sovaščan in ker morem obenem še z mnogimi drugimi pričami potrditi, da ni bil Kreus, ki je bil zasačen pri tatvini, nikdar član SKS, temveč da je bil hud pri-

staš klerikalne stranke, za katero je tudi vneto agitiral. Tukaj nas je pet posestnikov, ki morejo to kot priče potrditi, če bi bilo potrebno. Mislim pa, da to sploh ne bo potrebno, ker je dotičnik to že sam priznal ob raznih prilikah. Klerikalni listi, ki poročajo drugače, torej grdo lažejo. Lagal je »Novi čas« dne 27. oktobra in lagal je »Domoljub« dne 16. in dne 23. novembra. In take lažne cunje so imenuje katoliške liste! Kar zagreši klerikalni pristaš, bi radi nam obesili. Toda počasi, gospodje, ker drugače bi utegnili od nas zvedeti še marsikaj! Ali ste morebiti radovedni, kako je s tisto puško, ki je bila v ajdi skrita? Ali pa Vas morebiti zanima, kako je bilo s škornji, ki so jih našli v kozolcu? Prav radi Vam postržemo s poljanom in če treba, tudi vse pred sodiščem ponovimo. Pozdravljeni!

(Iz Selške doline.) Na Luši je umrl po kratki boleznici naš zvesti pristaš, tovariš Gregor Dolenc, v 60. letu svoje starosti. Slajen pogreb je pričal, kako priljubljen je bil rajni po vsej okolici. Pevci so mu zapeli lepe žalostinke, lovec so mu pa streljali v slovo. Naj počiva dragi tovariš v miru! Njegovi rodbini naše prisrčno sožalje!

(Dopisniku iz Moravč.) Zaradi preobčutenosti z gradivom in zaradi tehničnih težkoč nismo mogli približiti Vašega dopisa, ki je sedaj že nekako zastarel. Dopis ima dosti lepih misli, za katere bi bilo res škoda, če bi zapadle pozabljenju, tako zlasti uvodna misel o farizejstvu, ki cvete dandanes v vsej Sloveniji po gotovih hišah in, kakor prica dopis, tudi v Moravčah. Kdor je naravno izprijen, je goden za farizeja in zato je najmočnejše orodje proti farizejem poštenje. Ker se dopisnik tega zaveda, zato je napisal tudi lepe besede: »Mi čutimo v sebi duh sokolski, ki je istoveten s poštenjem, zdravjem in ljubeznijo do vsega lepega. Dotičnik, ki je drugačen, ni Sokol!« Lepe in ponosne besede so to, znak, da je v našem narodu zdrav in močan duh. In po tem se ravna vse naš pristaši! Ne prepričajte se, temveč delajte! Pred seboj cilj, v srcu poštenje, za seboj delo, potem bo zmaga naša!

(Sv. Križ pri Kostanjevici.) Maja meseca se priredili paraziti ljudstva, združeni v SLS, agitacijski shod, ki je zaslovel po svojem protidržavnem hujškastvu. Toda pregovor pravi: Veliko groma, malo dežja. In tako je bilo tudi na tem shodu dosti besedičenja in malo haska, kup laži in ne sence resnice. Zategadelj ni vredno, da bi poročali o tem shodu. G. kaplan Tomazin se je namreč tako raztogotil, da je polil svojo nasprotnika z vodo. Razburil pa se je tako zaradi tega, ker je nekdo dejal, da vsi pač radi izrabimo svojega bližnjega in da nista čistost in pravičnost intabulirani na župnišču. Politi se je zahvalil za kaplanovo prijazenost na ta način, da je pripeljal g. kaplanu dve zaušnici. Prišlo je do tožbe in kaplan je bil obsojen na pet dni zapora in na povračilo stroškov, politu pa na dva dni zapora in na povračilo stroškov. G. kaplan je prijavil vzklic sodišče mu je znižalo kazen na dva dni. Človek bi mislil, da bo s tem stvar v redu, kajti oba — politu in oklofutani — sta dobila svoje. Toda ker je bil državni pravnik mnenja, da je klobuta hujša od vode, zato je prijavil vzklic proti preiziski odmeri kazni. Tako se bo ta stvar še naprej vlekla po sodnji. Nismo škodoželjni in dasi nam privošči g. kaplan gotovo vsako smolo, bi vendar molčali o vsej stvari, če se ne bi g. kaplan pri razpravi tako čudno obnašal. Ali bi ne bilo lepše, povedati stvar tako, kakor se je vršila, kot pa se tako smešno-umno zagovarjati, kakor se je zagovarjal g. kaplan, ko je dejal, da je polit slučajno svojega nasprotnika. Res je sicer, da sme obtoženec navesti v svoj zagovor marsikaj, kar ne odgovarja popolnoma resnici, ampak za človeka, ki se ponaša s Kristusovim namestnikom, taka olajšava ne velja. Poleg tega seveda tudi to ni v čast propovedniku Kristusovega nauka, če živi s svojimi verniki v taki razpravi, da ga mora učiti sodišče manir. To pove dovolj in to naj za danes zadostuje!

(Zabukovje pri Sevnici.) Spoštovani gospod urednik! Naš priljubljeni č. g. župnik, do sedaj še ne prehud politikar, je pričel kar naenkrat agitirati za klerikalne liste. Kakor se nam zdi, ni storil tega sam od sebe, ker je drugače miren človek, temveč skoro gotovo na pritisk klerikalne stranke. Zato mu svetujemo, naj ne posluša obrekljivih klerikalnih hujšakov, naj prepusti agitacijo njim, politiku pa naj pusti pri miru, ker v naši brivoviti občini niso ugodna tla za klerikalizem, kar je menda znano že po vsem svetu. Upamo, da bo to zadostovalo. — Zupljani.

(Smartno pri Celju.) Dragi nam »Kmetijski list«! Ker ni bilo od nas že dolgo nobene novice, zato je skrajni čas, da ti izporočimo žalosten dogodek, ki se je pripetil v naši vasi in ki kaže, kam privede klerikalna vzgoja. Pri nas je bil visokošolec, daleč poznan kot hud in zagrižen klerikalec. Pri volitvah je strastno agitiral za

»Kmetisko zvezo« ter stal vedno pri župniku. Njegov oče je enako vnet klerikalec, ki prebira vedno zgolj klerikalne liste ter zajema samo iz njih vso modrost zase in za svoje otroke. Zato so pa otroci tudi lepo vzgojeni! Ta visokošolec je zagrešil namreč grdo sleparijo ter pobral v tukajšnjem gradu, kjer so ga zelo cenili, vrednosti za nad 200.000 kron. Toda tudi od drugih prihajajo ališne vesti. Ko je zbral denar, jo je pa hotel popihati na Dunaj. Ampak na železnici so ga še pravočasno prišli ter izročili sodišču. Taki so klerikalni agitatorji in take sardove rodi klerikalna vzgoja! Proč s klerikalnimi listi!

(Grušova.) V nedeljo dne 27. novembra smo imeli pri nas prvo občinsko sejo. Po pregledu proračuna in obojitvi računov smo izrekli našemu županu tovarišu Vrliču zaupnico. Po zaključku seje smo imeli različne stvarne govore, med katerimi smo na predlog tovariša Lipovška zložili za tiskovni sklad SKS. 340 kron, ker se trdno zavedamo, da je edina rešiteljica nas kmetov »Samostojna kmetijska stranka«. — Občinski odbor v Grušovi.

(Sv. Marjeta ob Pesnici.) V nedeljo dne 23. julija t. l. je tovariš Lipovšek zahteval od oznanitelja, da oznaniti shod SKS. za prihodnjo nedeljo. Oznanitelj je to takoj odklonil, vsled česar je tovariš Lipovšek sam oznanil shod. Med oznanjevanjem pa so se zaleteli štirje zapeljani klerikalni hujškavci in z njega ter ga z grdimi posvokami in z lopovskim nastopom hoteli osramotiti. Tovariš Lipovšek jih je mirno zavrnil, češ da takim ljudem sploh ne odgovarja in da jih bo poklical pred sodnike, kar je tudi storil. Čez nekaj dni pa je modri poglavar te četvorice, župan in vrt šmarski, g. Senekovič, izprevidel svojo napako ter se sam zgrazal nad svojim in svojih tovarišev neumnim postopanjem napram Lipovšku. Prav ponižno so zato prišli k tovarišu Lipovšku prositi odpustčenja. Lipovšek se je teh ubogih, od klerikalnih priganjancev zapeljanih žrtev uamilil ter tožbo umaknil pod pogojem, da prekličejo vse žalivke pred cerkvijo ter da plača vsak posameznik izmed njih nanj pripadajoče stroške in vrhu tega še za tiskovni sklad SKS. po 30 kron. Je sicer to malenkost, toda kaj bi preganjali zapeljane tovariše, ki so samo žrtve klerikalnih leparij!

(Iz Prekmurja.) V pojasnilo našega zadnjega dopisa iz Murske Sobotne naj navedemo, da je obrekovala Ernesta Bathyany samo državne komisarje na sekvestriranih veleposestvih, zaradi česar sta jo tožila gg. Fran Jelovšek in Franjo Pavlica pri sodišču v Murski Soboti, kjer je podala zadostno izjavo, plačala za »Jugoslovensko Matico« 1000 kron ter dala dve goski, ki sta donesli na licitaciji v prid »Jugoslovenske Matic« tudi 1430 kron. Polg tega je plačala obe priči in oba odvetnika kakor tudi vse ostale stroške poravnave. V zadevo pa tudi ni zapletena nobena višja oseba, kar z veseljem konstatiramo in smo s poravnavo zelo zadovoljni. Toliko v pojasnilo javnosti, da ne bi čakala boljših obvestil!

Politične vesti.

(Vladna kriza) še vedno ni rešena, dasi je danes bolj jasno kot kdaj prej, da je mogoča samo vlada, ki obstoji v glavnem iz koalicije demokratov in radikalcev. Ker pa radikalci nikakor nečejo popustiti demokratom in ker zahtevajo predvsem notranje ministrstvo, katerega demokrati nikakor nečejo odstopiti, ni moglo priti do kompromisa in je Pašić odstopil.

(Davidovič dobi mandat.) Ko je vrnil Pašić kralju mandat za sestavo vlade, je poklical kralj k sebi predsednika drja. Ribarja, ki mu je nasvetoval, naj poveri sestavo vlade Davidoviču, šefu demokratske stranke. Kralj je to storil.

(Davidovičeva pogajanja.) Takoj, ko je prejel Davidovič mandat za sestavo vlade, je stopil v pogajanja z radikalci ter jim stavil več predlogov. 1.) Demokrati in radikalci naj menjajo dosedanja ministrstva. 2.) Demokrati in radikalci naj obdrže dosedanja ministrstva s to izjemo, da dobe demokrati predsedništvo vlade, radikalci pa notranje ministrstvo. 3.) Da ostane vse pri starem. Radikalci so te predloge odklonili, ker so hoteli očitno počakati na rezultat radikalnega kongresa.

(Stališče drugih strank.) Socialni demokrati so izjavili, da sicer ne morejo vstopiti v vlado, da bi pa bili v več vprašanih pripravljeni podpirati vlado.

(Zemljoradniki) so odklonili vstop v vlado z daljšim pismom, s katerim so poudarili svoje načelno nasprotovanje demokratski in radikalni stranki.

(Muslimani) so izjavili, da so načelno za vlado.

(V imenu našega kluba) se je pogajal tako prej s Pašićem kakor sedaj z Davidovičem tovariš Rajar, ki je stavil za pogoj vstopa v vlado izpolnitve zahtev, ki so obsežene v resoluciji, sprejeti na zboru naših zaupnikov v Ljubljani, in poleg tega še nekatere druge zahteve, ki jih je klub naših poslancev zahteval samostojno. Tako Pašić kakor Davidovič sta v glavnem pritrdila našim zahtevam.

(Radikalni kongres.) Dasi je pridobil Davidovič manjše stranke zase, je bilo vendarle takoj jasno, da se mu bo njegova misija ponesrečila, če ne pridobi radikalcev. O tem pa je odločal radikalni kongres, ki se je vršil od dne 11. do dne 13. decembra in bil številno obiskan. Z velikim navdušenjem je bil izvoljen za predsednika kongresa Nikola Pašić, ki je takoj po prevzemu predsedstva podal poročilo o zunanjem položaju države. Omeniti je predvsem, da se je Pašić s toploto zavzel za naše Primorje. Ljuba Jovanović je govoril o našem ujedinenju ter med glasnim odobravanjem vsega kongresa poudaril, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod in da je treba nastopiti proti vsem separatistom. Dr. Laza Marković je utemeljil pomembnost ustave in naglasil, da je vsaka revizionistična politika nemogoča. S tem je bilo jasno, da je Protičeva politika na radikalnem kongresu propadla in da se je gospod dr. Korosec silno zmotil, ker je pričakoval vso rešitev od Protića. Spričo tega pa je postalo tudi jasno, da radikalni klub v načelu ne more odklanjati sporazuma z demokrati, četudi si obe stranki medsebojno še tako nasprotujeta. Zategadelj lahko pričakujemo vsak hip, da bo Davidovič vrnil kralju mandat za sestavo vlade in da bo novo vlado sestavil zopet Pašić.

(Delavni program nove vlade.) Na prvem mestu stoji proračun, ki se mora na vsak način rešiti. To bo gotovo približno koncem meseca marca. Potem pa je najnujnejša stvar zakon o razdelitvi države, da prične že vendar enkrat delovati samoupravne edinice. Ootovo je, da bomo imeli prihodnje leto deželnozborske volitve. Tedaj pa se bodo tudi vsi volilci uverili, kako lažne so bile vesti klerikalnih listov, češ da smo brez avtonomije. Ali pride na vrsto še kak drug zakon, še ni gotovo. Naši poslanci bodo zahtevali na vsak način, da se sklene še nov vojaški zakon in da se izvede izenačenje zakonov. (Izenačenje davkov se izvede s proračunom.) Nato pa mora priti vsekakor na vrsto volilni zakon, s čimer bo delo skupščine končano ter se bodo izvršile nove volitve, ki bodo za nadaljnji razvoj naše države odločilne važnosti.

(Zborovanje poljedelskega sveta.) V ponedeljek dne 12. decembra se je pričelo v Beogradu prvo zasedanje kmetijskega sveta, ki ga je otvoril tovariš minister Pucelj. Za predsednika je bil izvoljen profesor Radovanović. Kot prva točka dnevnega reda se je obravnaval načrt zakona o zavarovanju proti toči. V ta namen se namerava ustanoviti fond s 100 milijoni dinarjev. Kmetje, ki imajo samo 5 ha zemlje, naj dobe takoj 50 odstotkov zavarovalnine, katere jim pritiče, ostalo pa potem, ko se škoda oceni. Letos je napravila toča škodo za 87 milijonov dinarjev, in sicer v Srbiji za 26, v Macedoniji za 19 milijonov, na Hrvaškem za 1,1 milijona, v Bosni za 6, v Dalmaciji za 22 milijonov, v Sloveniji za 2 milijona in v Črni gori za 775.000 dinarjev. — Prebit je led in kmetovalci so dobili svoj kmetijski svet. Tovarišu Pucelju naša zahvala za ustvaritev prepotrebne institucije poljedelskega sveta.

(Občinski volilni red za Slovenijo) je zakonodajni odbor končno sprejel. Boj je bil hud. Končno pa je tovariš Drogenik je dosegel, da ženska volilna pravica odpade in da ima aktivno volilno pravico samo tisti, ki biva že eno leto v občini, pasivno pa oni, ki biva že dve leti.

(Za načelnika generalnega štaba) je imenovan namesto vojvode Bojovića general Petar Pešić.

(Sporazum med Irsko in Angleško dosežen.) Irski dobe svojo popolnoma neodvisno vlado, vendar pa ostanejo del angleške države, kar se bo izražalo v skupnem kralju, carini in deloma tudi mornarici in zunanjem zastopstvu.

Raznoterosti.

(Konec občinskih sodišč.) Mariborsko občinsko sodišče kljub sklepu občinskega sveta nikakor ni hotelo prenehati in v narodno-socialistični „Jugoslaviji“ se je našel celo nekdo, ki je to otročje trmo občinskih sodnikov zagovarjal, češ država je postavila občinska sodišča, država jih mora tudi ukiniti. Da se ne bodo ti posiliosodniki preveč repenčili, jim je tudi država ustregla ter v „Službenih Novinah“ z dne 8. decembra občinska sodišča za pobijanje draginje, pravilneje za odiranje kmeta, pokopala za vselej. Ne sme se pa pozabiti, da so tako v Ljubljani kakor v Mariboru kumovali tem občinskim sodiščem v prvi vrsti klerikaleci in socialisti, ki so se na ta način zopet enkrat razkrinkali kot največji škodljivci kmeta.

(Zagrebske občinske volitve.) V nedeljo dne 11. decembra so se vršile v Zagrebu občinske volitve. Za volitve je vladalo veliko zanimanje in postavljenih je bilo nič manj kakor osem kandidatnih list. Hrvatski blok, v katerem so združeni Radićevci, Frankovci in zajedničarji, je kandidiral na prvem mestu Radića, kar je gotovo hrvatska posebnost. Voditelj kmetijskega gibanja hoče biti župan mesta Zagreba! Poleg hrvatskega bloka so se udeležili volitev še demokrati, radikalci, klerikaleci, Tribunaši (pripadniki Trumbićevih), socialni demokrati, komunisti (pod drugim imenom) in zionisti (Zidje). Med kandidati je bilo tudi nekaj Slovencev. Zanimivo je bilo zlasti, da sta bila med kandidati demokratov en kanonik in en katehet. Kaj poretu k temu naši duhovniki? Volilni boj je bil zelo buren in Radićevci so razbili prahodov. Glavni boj se je vršil med demokrati in Radićevci, oziroma za to, ali naj se odigrava v občinskem svetu politični ali le gospodarski boj. Prvo je stališče Radićevcev, drugo pa stališče demokratov, Tribunašev, socialistov in Židov. — Izid volitev znači velikansko zmago Hrvatskega bloka, ki je dobil 15.297 glasov, demokrati so dobili samo 2546 in Tribunaši 819. Zmaga bloka je popolna in le slaba tolažba je, če so demokrati napredovali za 664 glasov, Tribunaši pa od 884 na 819 glasov. Vendar pa je napredovanje Tribunašev pomembno in prepričljivo smo, da bo ta skupina igrala še največjo vlogo v javnem življenju.

(Madžarski parlament) je razdeljen po strankah tako-le: stranka malih posestnikov (kmetov) 91, krščansko-socialna stranka 50, Fridrihova skupina in nezavisni malomeščani po 7, nacionalni demokrati in delavci 6, distidenti 19, nestrancarji 17 poslancev, krščansko-socialna gospodarska skupina pa 1 poslanca. Med poslanci je 80 visokorodnih ekscelenc, 32 bivših ministrov, 16 državnih tajnikov, 35 tajnih svetnikov, 34 kmetov, po 25 duhovnikov, advokatov in uradnikov, 21 posestnikov, 13 časnika, 12 inženjerjev, 12 profesorjev, 9 zasebnih uradnikov, 6 oficirjev, 5 učiteljev, po 4 obrtniki in zdravniki, 3 sodniki, 2 bančna ravnatelja, 1 trgovec in 1 lekarnar. Kakor se iz tega razvidi, je madžarski parlament vse prej kot demokratičen.

(Komunistična graditev Rusije.) V praskih „Narodnih listih“ priobčuje ruski pisatelj Aleksander Amfiteatrov svoje sijajno pisane in nad vse zanimive spomine iz Rusije. Amfiteatrov, ki je pobegnil šele pred kratkim časom iz Rusije, je odločen nasprotnik komunistov. Kljub temu pa ni moglo odrekati njegovim spisom objektivnosti in visoke vrednosti, vsled česar hočemo priobčiti tudi mi v kratkih potezih njegov članek, naslovljen s „Kako grade komunisti Rusijo?“ — Pri neki slavnosti je proslavljali ruski pisatelj Gorki Lenina kot enega največjih ljudi, ki bo izpremenil vso zemljo v smaragd (zelen dragulj). V resnici, primera je upravičena, kajti v Petrogradu raste trava na ulicah, in sicer tudi v nekdanjih najbolj prometnih. Vse je v zelenju in Petrograd se vrača nazaj v čase svojega postanka. Toda še v nekem drugem oziru so vidi napredek. Ker je vse v zelenju, je prinesel nekdo zajce v Petrograd, in ker primanjkuje v mestu živeža, se je pričela kar vseprek gojiti zajčjereja, tako da je dandanes v Petrogradu več zajcev kot ljudi. Da, doba graditve je v Rusiji! Neprijetno je samo to, da razpadajo hiše in da jih je čim dalje manj. Mislite, da je to slabo? Nikakor ne! „Pravda“, komunistično glasilo, piše namreč, da je prav, da razpadajo hiše, ker se nadomeste vsaj z novimi hišami. In res so izdelali komunisti tudi že grandiozen načrt, kako bo izgledal novi paradizični Petrograd. Posebni oddelki bodo v mestu namenjeni uradom, delavcem, tvornicam, vojakom, sovjetskim podjetjem, tujcem in tam daleč na kraju bo tudi poseben oddelek za meščane. Toda le-teh itak ne bo dosti, ker kakor razpadajo hiše, tako izumirajo tudi meščani. Smrtelnih primerov je toliko, da je postalo pokopavanje mrličev že nadloga. Zato so si zamislili komunisti nov in vzvišen načrt. Mrlice bodo sežigali, s čimer se bodo

Pozor, naročniki in naročnice!

Današnji številki smo priložili položnice. Prosimo, da se jih po možnosti takoj izpolni ter naročnino (12 in pol dinarja ali 50 kron) za prihodnji letnik „Kmetijskega lista“ nemudoma odpošlje.

prihranile njive za poljedelstvo, baci-li se bodo uničili in še vse polno drugih novih dobrot se bo doseglo, tako da bo v resnici nastopila nova doba. In razpisali so natečaj za krematorij (peč, v kateri se sežigajo mrličji). Natečaj so se udeležili trije ljudje: profesor arhitekt, kaznjenelec in inženjer. Prvo ceno je prisodil svet delavcev arhitektu zaradi lepšega, drugo pa kaznjencu, čigar načrt naj bi se tudi uresničil. Toda nastalo je vprašanje, kdo naj načrt izvrši. In svet je imel sejo, ki je po svojem poteku naravnost zgodovinska. »Kdo naj zgradi krematorij?« Sklepi: »Tisti, ki je napravil načrt!« Toda dotičnik je v ječi! Sklepi: »Nič za to, ga izpustimo iz ječe!« Ampak zaprt je zaradi silno ogabnega umora in v ječi je za svaričen vzgled drugim, da tudi sovjetska vlada kaznuje zločince, čeprav niso političnega značaja! »Vseeno, pomilostimo ga!« Toda kaj bodo dejali ljudje? »Nič! Zapremo na mesto njega koga drugega in pravici bo zadosteno!« — In tako se je tudi zgodilo. Morilec je prišel graditi krematorij. Toda že načrt sam je bil nemogoč in višek skrupulca, sprlo česar tudi krematorij bi mogel postati drugačen. Toda krematorij so dogradili. Prišel je slavnostni dan, ko naj bi se sežgal prvi mrlič. Toda mrlič je bil gotovo velik antikomunist, ker ni in ni hotel zgoreti; tudi potem ne, ko so uporabili ves električni tok, ki ga premore Petrograd, niso dosegli nič drugega, kakor da so mrliča opekli. Vendar pa je krematorij postavljen in to je glavno. Taka je komunistična graditev Rusije!

(Krvave številke.) Ruski list »Vozroždenie« (preporod) prinaša statistiko ljudi, ki so bili med časom boljševistične grozovlade umorjeni. Številke so vzete iz uradnih podatkov. Tekom štirih let je bilo umorjenih: 28 nadšikov in škofov, 1215 duhovnikov, 6575 učiteljev in profesorjev, 8800 zdravnikov, 54.650 oficirjev, 260.000 vojakov, 10.500 policijskih oficirjev, 355.250 duševnih in ročnih delavcev, 48.500 orožnikov, 192.350 tvorniških delavcev in 815.000 kmetov. Skupno torej 1 milijon 752.868 ljudi!

(Samomor ruskega polkovnika.) V Bohinjski Bistrici se je ustrelil dne 27. novembra bivši polkovnik ruske armade, baron Unon Jurgenzon iz Rige. Pogubljen si je kroglo v glavo in bil na mestu mrtev. Po polomu Vranglove armade je prišel v Jugoslavijo in služil, dasi je bil prej polkovnik, kot kaplar v naši vojski. Slabe gmočne razmere pa so poglone presrečnega sedaj v smrt. Pokopali so ga na pokopališču v Bohinjski Bistrici.

(Zegen advokata.) Zagrebška »Rič« pripoveduje to-le veselo zgodbo: Neki verižnik je bil obsojen v Zagrebu na 20.000 kron globe. Dasi je bila sodba pravična, je verižnik vendarle mislil, da jo bo mogel s svojim denarjem ovreči. Šel je zato k advokatu ter mu naročil, naj vložil zanj priliz. Advokat se je seveda lotil tožbe z največjo vne-mo. Toda vse ni nič pomagalo in verižnik je propadel pri vseh instancah. Tedaj pa je dobil od advokata pismo, v katerem mu le-ta naznanja, da znaša njegov račun 20.000 dinarjev. Tako mora plačati sedaj verižnik državi 20.000 kron, advokatu pa 80.000 kron. Najbolje bi torej storil, ko bi tožil sedaj advokata zaradi previsoke od-mere stroškov, ker bi na ta način skoro potem zaveržil vse svoje premože-nje. Ni napačno biti advokat!

(Kaj je milijarda?) Milijarda je tisoč milijonov. Dandanes smo vajeni z velikimi številkami metati okoli, ne da

bi pomislili, kako velikanska vsota je milijarda. Da si morejo naši bralci vsaj približno predstaviti, koliko je milijarda, naj navedemo to-le: Od Kristusovega rojstva je pretekla šele leta 1903, ena milijarda minut. In vendar je minuta skoraj samo trenutek!

O naprednem obdelovanju zemlje.

(Napisal Ivan Mirmolja [št. lji pri Mariboru].)

Moj spis o naprednem obdelovanju zemlje v »Kmetijskem listu« je izzval dovoljen odmev. V tem oziru je vplivalo izdatno priznanje dveh kmetijskih strokovnjakov, to je g. staroste Rohrmann v »Kmetovalcu« in g. Malaska v »Kmetijskem listu«.

Ker dela izvedba agrarne reforme na Hrvaškem razne preglatice, in sicer vsled sedanjega manj racionalnega obdelovanja zemlje, ko se pridelava mnogo manj kakor prej, bi se dal doseči sporazum med nameravano tvornico in med zakupniki agrarne reforme, ki zemlje sami ne morejo obdelovati, naj bi dobili ali odškodnino za odstop zemlje v korist sladkorne industrije, in sicer toliko žita, kolikor bi ga utegnili na odstopljenem zemljišču sami pridelati proti plačilu četrtine ali petine kurzne vrednosti dotičnega žita, ali pa naj bi se prepustila upravi nameravane sladkorne tvornice vsaj pravica prostega dogovora z zakupniki agrarne reforme glede odškodnine za zemljo, ki bi jo zakupniki prepustili upravi tvornice.

Pesa (runa) se pušča na oni lehi, kjer se je zaoral gnoj v dveh vrstah ob robovih lehe. Lehe naj bodo torej navadne kakor pri krompirju in koruzi; med tema dvema vrstama je seveda razdalja prav majhna in po temtakem okopavanje s plugom nemogoče. Če je trdo in plevelnato, gre plug okopalnik po razoru na enem mestu dvakrat gor in dol. Razdaljo med vrstami se pobrska z upognjenimi grabljami, podobnimi vilam, travo med rastlinami pa se poruje z roko. Obsipalnik s kratkimi deskami dvigne zemljo z obeh strani, tako da pada med rastlinami obeh vrst skupaj na lehi. Z lesenimi grabljami se, kjer je to potrebno, prebrska zemlja, ali pa se izpod zemlje osvobodita pesa in perje, če ju je plug podsul.

Glede oranja z novim plugom in glede podoravanja gnoja pa velja napotno: Kdor si hoče preskrbeti nov plug, naj napravi obsipalniku večji in širši lemež (plužno železo). To zadostuje za zemljo, ki je bila že preorana z navadnim plugom. Za peščeno zemljo, kakršna je na ptujskem polju, in za drugo rahlo zemljo, kakršna je na ljubljanskem in murskem polju, pa zadostuje v prejšnjem članku opisani plug za vsako oranje zeljišč razen za deteljšča. Težko, ilovnato zemljo pa je treba še naprej orati z enostranskim plugom. Za okopalnik ni treba naročevati drugega planeta iz tvornice, ker ga napravi lahko domač kolar ali kovač. Le-ta sestoji iz treh štirioglatih stesanih lesov, izmed katerih je srednji daljši, stranska pa sta enako kratka. Na srednji les se pritrdi kolo, ki se lahko viša ali niža prav tako kakor tvorniško. Na drugem koncu so pritrdjeni držaji. Stranska lesova sta pritrdjena tako, da se zožujeta in širita kakor pri tvorniškem planetu. Motike so pritrdjene na vse tri lesove. Za ilovnato zemljo se pritrdijo na mesto motik zobje.

Kdor se hoče oprijeti novega načina obdelovanja zemlje, naj mi to izporoči, da mu spomladi praktično pokažem in vse razložim z lastnim orodjem.

Sladkorna industrija na Hrvaškem in v Sloveniji.

Preizkušnja sladkorne pese glede njene sladkorne vsebine, ki jo je izvršil državni kmetijski kemijski zavod v Ljubljani, je pokazala, da je imela letošnja sladkorna pesa, in sicer pridelana: v brežiškem okraju in sajena v težki zemlji 17-30, v peščeni zemlji sajena pa 19-10 odstotkov, v videmski občini 19-54, v krški občini 16-10, v novomeški okolici pa od 17-85 do 18-23 odstotkov sladkorja. Sladkorna pesa je vsebovala torej letos približno en in pol odstotka sladkorja več kakor lani. Ti prvi poizkusi s sladkorno peso dokazujejo, da sta zemlja in klima (podnebje) dolenskih poljan, zlasti Posavja, kakor ustvarjeni za sladkorno peso. Ker ni mogoče dobiti pri današnjih razmerah v Sloveniji za kulturo sladkorne pese zadostno velike površine zemlje — kmetje namreč zlasti spričo sedanje draginje poljskih pridelkov ne bodo radi pričeli z njim neznano kulturo sladkorne pese — je mogoče ustanoviti sladkorno tvornico le v zvezi s Hrvaško, in sicer tako, da bi za skupno sladkorno tvornico pridelovali peso naši in hrvatski kmetovalci.

Ker dela izvedba agrarne reforme na Hrvaškem razne preglatice, in sicer vsled sedanjega manj racionalnega obdelovanja zemlje, ko se pridelava mnogo manj kakor prej, bi se dal doseči sporazum med nameravano tvornico in med zakupniki agrarne reforme, ki zemlje sami ne morejo obdelovati, naj bi dobili ali odškodnino za odstop zemlje v korist sladkorne industrije, in sicer toliko žita, kolikor bi ga utegnili na odstopljenem zemljišču sami pridelati proti plačilu četrtine ali petine kurzne vrednosti dotičnega žita, ali pa naj bi se prepustila upravi nameravane sladkorne tvornice vsaj pravica prostega dogovora z zakupniki agrarne reforme glede odškodnine za zemljo, ki bi jo zakupniki prepustili upravi tvornice.

Dne 17. decembra 1921. ob enajstih dopoldne bo v dvorani gospodarskega društva za Hrvaško in Slavonijo v Zagrebu anketa interesentov iz Hrvaške in Slovenije glede ustanovitve skupne sladkorne tvornice za Hrvaško in Slovenijo. Tega zborovanja se bosta udeležili tudi obe pokrajinski upravi po svojih odposlancih.

Ustanovitev sladkorne tvornice je največjega narodnogospodarskega pomena. Zaradi tega bi bilo zelo dobro, ko bi se za to zadevo zanimali vsi prizadeti slovenski kmetje.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Delo za kmeta.) Tovariš minister Pucelj je dosegel, da se zviša cena sladkorni pesi od 12 na 20 dinarjev za 100 kilogramov. Tako pridejo kmetovalci vsaj približno do onega denarja, ki jim gre. Ker pa imajo sladkorne tvornice velik dobiček, zato je dosegel dalje tovariš Pucelj, da se vsled zvišanja cene sladkorni pesi ne sme zvišati cena sladkorju. Tako skrbi kmetijski minister za dobrobit kmetovalca! Ali ste slišali že kdaj kaj sličnega o kmetem ministru tedaj, ko je bil klerikalec Rožkar minister? Na to odgovorite klerikalni listi!

(Za kmetijske delavce.) Tovariš Pucelj je preskrbel dalje kredit 150.000 dinarjev, s katerim se povrne prekmurskim kmetiskim delavcem carina, ki so jo plačali za žito, prejele kot plačilo za svoje delo na Madžarskem. Vseeno pa bodo izvestni krogi lagali, da smo mi samo stranka veleposestnikov. Naj govore dejstva!

(Taksa za vozove.) Po trošarin-skem zakonu je treba plačati za vsak voz na vzmeteh 200 dinarjev pristojbine. Ta naredba je pomenila za mnoge gospodarje občuten gospodarski udarec in čisto naravno je, da je bila za marsikoga tudi skrajno krivična. Zato je bilo treba točneje opredeliti, za katere vozove bo treba plačevati pristojbino 200 dinarjev. Po mnogih posvetovanjih se je sklenilo, da se bo pobirala ta pristojbina samo od voz, ki se rabijo edino za luksuz ali za obrtni prevoz ljudi. Vozovi pa, ki se uporabljajo tudi za prevoz živil, bodo omenjene pristojbine oproščeni. Za take vo-

zove tudi ne bo treba plačevati takse za prijavo (dva dinarja) in takse za rešenje (pet dinarjev). Ta taksa se bo plačevala za vozove, ki se bodo uporabljali po mestih in trgih kot prevozna sredstva. V naših krajih odpade tudi ta taksa.

(Znižanje državnih izdatkov.) Finančni odbor je znižal državne potreščine za mesec januar tako-le: ministru za vojno in mornarico za 30-7, ministru za notranje zadeve za 15, ministrom za narodno zdravje, za socialno politiko in za agrarno reformo za 9,7, ministrom za gozde in rudnike, za kmetijstvo in vode in trgovino in industrijo za 2,84 in ministroma za javna dela in za promet za 7,35, skupno torej za 58,39 milijonov dinarjev. Znižanje izdatkov se bo še nadaljevalo, tako da se bo doseglo ravnotežje v državnem proračunu brez novih davkov.

(Zvišanje železniških tarif.) Z dnem 1. januarja 1922. se zvišajo cene za osebne vožnje za 15, za prtljago in blago pa za 15 odstotkov.

(Plače ministrov.) Finančni minister je izjavil, da so vesti nekaterih listov (med njimi seveda vseh naših klerikalnih), da dobivajo ministri iz državne blagajne na dan po 800 dinarjev, lažnive. Ministri dobivajo le dnevnice po 290 dinarjev. Njih plača pa je ostala taka, kakršna je bila pred vojno v Srbiji.

(Cerkveni davek.) Pri razpravi finančnega odbora, na kateri se je obravnavalo zmanjšanje izdatkov v posameznih ministrstvih, sta predlagala dr. Jerjav in dr. Sečarov uvedbo posebnega takozvanega cerkvenega davka v pokritje plač duhovnikov. Vsaka vera naj nalaga svojim vernikom cerkveni davek ter plačuje z njim duhovnike. Na ta način bi odpadla vsaka pritožba nad državo, češ da podpira država eno vero bolj kot drugo. Dotičniki, ki bi ne pripadali nobeni cerkvi, bi bili omenjenega davka seveda oproščeni. Finančni odbor je sprejel predlog kot resolucijo, ki jo bo predložil skupščini.

(Pettinarske bankovce) se odvzame prometu, in sicer v treh mesecih. Bankovce, ki se bodo zamenjavali, bo sprejemala Narodna banka s svojimi podružnicami. Vseh pettinarskih bankovcev je v prometu za 250 milijonov dinarjev. Izmenjava se bo izvršila zaradi tega, ker so že prispeli novi bankovci in ker je med starimi bankovci okoli 12 vrst falzifikatov.

(Število bankovcev v Avstriji.) Po izkazu z dne 30. novembra 1921. znaša število bankovcev v Avstriji 120-6 milijonov avstrijskih kron.

(Vazne izpremembe pri carini.) Finančni minister je odredil, da se plačujejo pri uvoznih carini pristojbine, določene v zlatu, po razmerju en zlat dinar je enak šestim papirnati-dinarjem. Za monopolsko in luksuzno blago pa se bo plačevala pristojbina še naprej po razmerju en zlat dinar je enak 200 papirnati-dinarjem. Ostale pristojbine so ostale neizpremenjene. Nova odredba je stopila v veljavo dne 9. t. m. Da ne bi mogli trgovci oslepariti države s tem, da bi plačevali carino že pred dnem 9. t. m., je poslal finančni minister naredbo vsem carinarnicam v zaprti kuverti, ki so jo smela carinska oblastva odpreti šele dne 9. decembra. S tem se je preprečila vsaka spekulacija.

(Naraščanje našega izvoza.) Naš izvoz se dviga stalno, posebno pa v zadnjem času. Tako je v prvih šestih mesecih leta 1921. narasel uvoz za 243 milijonov, docim je narasel izvoz za 695 milijonov. Razmerje med izvozom in uvozom se stalno boljša v korist izvoza. Tako je znalo to razmerje leta 1919. 4:34:1, leta 1920. 3:98:1, leta 1921. pa že samo 1:80:1. Ravnotežje bo torej skoro doseženo in potem se mora pričeti stalno izboljševati tudi naša valuta.

(Izvoz lahkil konj.) Na predlog tovariša ministra Pucelja je dovolil gospodarsko-financijski komitet ministrskega sveta izvoz 3000 lahkil konj. Izvoz teh konj se določi tako-le: Preko carinarnic v Dževdželij, Bitolju, Gruziji in Mariboru po 500 in preko carinarnice na Rakeku 1000 konj.

(Izvoz ovac.) Na novo je dovoljen izvoz 40.000 ovnov in 11.000 ovac, ki se naj izvozijo preko carinarnic, in sicer: v Dževdželij 12.000 ovnov

Okrajni odbor SKS. za radovljjski okraj priredi na sv. Štefana dan, to je dne 26. decembra, v Sokolskem domu v Radovljici

veliko kmetско veselico,

katero spored je zelo bogat in nad vse zanimiv. Med drugim so na sporedu srečolov, prodaja jagnjet, petje, šaljiva pošta, godba, ples itd. Čisti dobiček veselice je namenjen tiskovnemu skladu SKS. Dobitke se naj pošlje tovarišu Ivanu Žarku, posestniku v Lescan, naj-kesneje do dne 22. decembra. Na sv. Štefana dan, tovariši, prav vsi na kmetско veselico v Radovljico!

„Kmetijski list“ ne manjkaj v prav nobeni kmetiški hiši!

in 3000 ovac, v Bitolju 10.000 ovnov in 2000 ovac, v Dubrovniku 1500 ovnov in 1000 ovac, v Mariboru 1500 ovnov in 500 ovac, na Rakeku 1500 ovnov in 500 ovac, ostanek pa preko drugih carinarnic. (Prepoved izvoza naših svinj v Švico) je provzročila v švicarskih listih burjo nezadovoljstva. Listi pravijo, da se je s tem draginja v Švici samo povečala, ter da se je bati, da bo jugoslovanska vlada nastopila s protidredbami glede švicarske industrije. Slednje se še sicer ni zgodilo, toda skrajni čas bi že bil, da bi se to zgodilo. Kakor drugi z nami, tako mi z drugimi!

(Sladkor je predrag.) Sladkorna tvornica v Velikem Bečkereku razpolaga s šest milijoni kron osnovne glavnice. Po tvornici priznani čisti dobiček pa znaša 2.292.780 kron. V manj kot treh letih so torej vse delnice plačane. Ker je to odiranje ljudstva, zato je treba zahtevati, da se cene sladkorja znižajo.

(Mariborski svinjski sejem.) Na sejem je bilo pripeljanih 68 prasičev. Cene so bile prasičev take-le: štiri

tedne starim od 120 do 150, od 5 do 6 tednov starim od 200 do 250, od 5 do 6 tednov starim od 260 do 350, štiri- do šestmesečnim od 700 do 850, osem- do desetmesečnim 1200 do 2000, enoletnim od 2500 do 3500 in poldrugoletnim od 4000 do 4500 kron. Plemenske svinje so se prodajale po 28 do 30 kron za kilogram žive teže, polpitane pa od 34 do 40 kron za kilogram mrtve teže.

(Žitni trg.) Vinkovci, dne 7. decembra. Vsled vpoklica rekrutov je popolno pomanjkanje zaprtih vagonov. Povpraševanje po koruzi in pšenici je zelo veliko. Zaradi tega se cene dvigajo. Pšenica velja od 1380 do 1400, nova koruza od 1040 do 1060, oves od 830 do 840 kron za vrečo. — Vukovar: Tudi tu povpraševanje veliko, dovozi pa slabi. Cene: pšenici od 1370 do 1390, stari koruzi od 1120 do 1140, novi koruzi okoli 1040, ovsu od 830 do 840 kron.

(Slovenska banka v Ljubljani) je otvorila podružnico v Dolnji Lendavi in ekspozituro v Murski Soboti.

(Velik naknadni podpis našega državnega posojila.) Veliki rodoljub gospod Mihanović v Buenos Airesu v Južni Ameriki je podpisal štiri milijone državnega investicijskega posojila. Mihanović je eden prvih finančnikov Južne Amerike in njegov podpis državnega posojila je najlepši dokaz, da je naše posojilo varno in dobro.

(Državni premogovnik v Zabukovju) ne bo prodan, ker se je izjavila komisija, da je njegov premog prvovrsten, in ker je poleg tega premogovnik aktiven.

(Veliko električno centralo za Zagreb) nameravajo zgraditi drugo leto na Savi med Rajhenburgom in Čatežem.

(Nova poljsko - jugoslovanska družba) — skrajšano Pol-Jug — se je osnovala v Varšavi, da pospeši trgovske stike med Jugoslavijo in Poljsko.

(Italijanski proračun) izkazuje 3 milijarde lir (30 milijard kron) primanjkljaja kljub temu, da so se črtali iz proračuna vsi povojni vojaški dodatki, da se je zmanjšalo število

uradnikov in da so se znižale delavcem mezde.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Ustanovitev pokrajinske strokovne zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev.) V zmislu uredbe ministrstva za

trgovino in industrijo, oddelka v Ljubljani, se je razširil okoliš strokovne obrtne zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev na Kranjskem na vso Slovenijo in zadruga se imenuje sedaj «Pokrajinska zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani». Z ustanovitvijo zadruge so postali vsi brivci, frizerji in lasničarji člani te strokovne zadruge ter so se izločili iz zadrug, pri katerih so bili do sedaj članjani.

Razglas.

Na veleposestvu Szapary v Murski Soboti se proda potem pismene ofertne licitacije 250 hrastov — približno 500 m³ prvovrstnega, še stoječega hrastovega porabnega lesa, ki se izdela po dogovoru.

Po sprejemu oferte se mora vložiti 10 odstotkov varščine v višini celokupne vsote.

Interesenti se vabijo, naj vložijo pravilno sestavljene in kolokovane ponudbe do dne 31. decembra 1921. opoldne pri podpisani upravi, kjer so tudi natančnejši pogoji na razpolago.

Državna uprava veleposestva Szapary v Murski Soboti, dne 8. decembra 1921.

LEPOTA

kože, obraza, vrata, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo s razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh delov sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijino mlečno milo, najboljše blago, najfinije „milo lepote“; 4 kosi s samo om in poštino 98 K.

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solinčne pege, zajedance, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnato in čisto; 2 porcelanasta lončka s zamotom in poštino 52 K.

„Elsa“ Tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, spreprečuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka s zamotom in poštino 52 K.

Prodajalec dobe, če naroči najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: Lilijino mleko 15 K; brkomas 8 K; najfiniji Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih pakiranjih 30 K; najfiniji Hega-zobni prašek v pakiranjih 20 K; puder za gošče v vrečkah 5 K; zobni prašek v pakiranjih 7 K; v vrečkah 5 K; Sachet-dillava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo, 12 listkov 24 K; najfiniji parum po 40 in 60 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja, Elsatrg št. 344 (Hrvaško).

Detelino seme in vse druge pridelke

plačaje najbolje firma SEVER & KOMP. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12.

Zahtevajte naše tržno poročilo, ki se vam bo ob vsaki izpremembi cen brezplačno doposlalo!

Brusni les

(Schleifholz) kupuje in plačuje po 300 K m³ F. T. v Medvodah, pošto ležeče.

Če nočete, da Vam Vaša perutnina pogine za kolero,

jo dajte cepiti s cepivom in serumom, ki ju dobite najboljšo vrsto in vedno sveža pri „Jugoslovanskem Serum-zavodu, d. d.“ v Zagrebu, Bienička cesta št. 21.

Telefon 14-45. Brzjavke: Serum, Zagreb.

Za vse sloje primerno pohištvo,

trpešno izvršeno in po ceni, kakor tudi vsakovrstna

tapetniška dela

priporočata brata Sever v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej).

Trgovina z železnino

Erjaveo & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvačarjev trg št. 7

nasproti križanske cerkve (prej Hammer-schmidt-Mühleisen).

Zaloga cementa in karbida.

Neimenovani svetujem s tem blagohotno prav vsakomur, ki trpi na

revmatizmu,

naj se obrne na g. M. U. dr. J. Rahlejeva, ki ordinira na Bledu, hotel „Evropa“, vsak dan dopoldne in popoldne. Obenem se imenovanemu g. zdravniku v svojem in v imenu mnogih drugih bolnikov — med njimi tudi takih, ki so že popolnoma obupali, da ozdravijo —, ki smo se obrnili nanj glede zdravniške pomoči, javno najsrčneje zahvaljujem za temeljito in nepričakovano hitro ozdravitev te mučne bolezni.

Pozor! „Ekonom“ Pozor!

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani,

F. T. S. O. S.,

ima v zalogi več vagonov raznovrstnega

pralnega mila

izborne kakovosti po teh-le zelo ugodnih cenah:

K 37-50, K 35-50 in 32 K za kilogram.

Milo se nahaja v zabojih po 50 kg, oddajamo ga pa tudi manjše količine.

V zalogi imamo še to-le blago:

kilogram po

Mast, veleprima, v sodih po 100 in 200 kg K 81-50

Otrobe, debele . . . . . K 7-20

Otrobe, fine . . . . . K 7-—

Pšenično moko št. 0 . . . . . K 19-50

Pšenično moko za kuho . . . . . K 18-50

Oves, lep, zdrav . . . . . K 9-10

Slanino, prekajeno . . . . . K 70-—

Sladkor, kristal . . . . . K 46-—

Koruzo, lepo, suho, novo . . . . . K 11-30

Vse, dokler traja zaloga.

Menjalnica Slovenske eskomptne banke

Ljubljana

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevnih cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

I. SANDRIN LJUBLJANA velika zaloga vsakovrstnega

tuzemskega in inozemskega USNJA

na debelo

MESTNI TRG 6

Ivan Pakiž v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Primešaj „MASTIN“ krmil! Enkrat na teden eno pest. Ako Mastina v lekarnah, trgovinah in konsumih ne dobite, ga naročite po pošti. 3 zavojev Mastina stane 60 kron in se jih pošlje poštne prosto na dom. Masilo zoper garje (saftol-masilo) uniči pri ljudeh garje, lisaj, arbutico, kožne bolezni in izpuščaj; pri živali uniči garje. Lonček tega masila velja po pošti 20 kron. Lekarna Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) sraven retoviz.

po ceni zida lahko vsakdo, če proizvaža za svojo potrebo sam cementno strešno opeko in stavbno kamenje na AMBI-strojih za strešnike in PAX-strojih za stavbno kamenje, ki so znani v vseh krajih sveta in se povsod rabijo. Proizvodi teh strojev presozajo po svoji kakovosti tudi najboljšo opeko iz gline in so po ceni. Z uporabo teh strojev se dosti prihrani na transportu in lomljenju, ker se dela s strojem na stavbišču samem. Ponudbe in obiski po naših inženjerjih brezplačni. FERRUM, d. d. Cigjana 20 a. Zagreb. Telefon 6-83.

Kmetovalci! Blaznikova Velika Pratika za leto 1922. je izšla. Letošnja izdaja se odlikuje po slikah iz naše domovine in je posvečena poznanju naše države. Bivša Avstrija nam je s vsimi sredstvi uspirala pogled na naše sedanje dežele, tako, da je le malo Slovencev, ki poznajo našo bogato domovino, zato si jo štela «PRATIKA» v dolžnost, da s podrobnim opisom naših južnih krajev osenari svoje bralce s našo obširno domovino. — Tudi letošnja izdaja stane 5 K. Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blaznikova Velika Pratika Vaše najstarejše kmetosko glasilo! Pratika se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj se naroči naravnost v tiskarno J. Blaznika naslednikov v Ljubljani, Brog št. 12.

Stroji za obdelovanje lesa. TURBINE. ZVONOVI. Strojne tovarne in livarne, d. d. Ljubljana.